

El repte de preparar-nos per a la dependència

6 de febrer de 2024

Contingut

- El drama silenciós de la dependència
- Conceptes claus i algunes dades
- Ajuts públics a la dependència
- Solucions econòmiques a la dependència
- Eines per a la planificació de la dependència

El drama silencios de la dependència

Context demogràfic

Augment de l'esperança de vida: al voltant dels 83 anys.

- Millora de la salut i l'alimentació.
- Avenços mèdics i tecnològics.
- Major consciència sobre la prevenció.

Envel·liment de la població

A Espanya, la proporció de persones majors de 65 anys ha augmentat significativament en els últims anys i es preveu que continuarà augmentant en les pròximes dècades.

- Increment de la demanda de serveis socials i sanitaris per a la població dependent.
- Canvis en la estructura familiar i social.

Increment de la dependència funcional i social

Dependència funcional: dificultat o incapacitat per realitzar les activitats bàsiques de la vida diària (ABVD), com ara vestir-se, menjar, banyar-se, desplaçar-se o controlar els esfínters.

Dependència social: necessitat d'ajuda per participar en activitats socials i comunitàries, com ara relacionar-se amb els altres, realitzar activitats de lleure o gestionar els assumptes personals.

Factors que influeixen en la dependència:

- Edat.
- Malalties cròniques.
- Discapacitat.
- Entorn familiar i social.

Dades estadístiques: A Espanya, s'estima que més de 2 milions de persones tenen algun grau de dependència. Es preveu que aquesta xifra augmenti significativament en les pròximes dècades a causa de l'envelliment de la població.

Impacte de la dependència

- **Impacte en les persones:** la dependència pot tenir un impacte important en la qualitat de vida de les persones, afectant la seva autonomia, l'autoestima i el benestar emocional.
- **Impacte en les famílies:** la cura de les persones dependents pot suposar una gran càrrega física, emocional i econòmica per a les famílies.
- **Impacte social i econòmic:** la dependència té un cost important per a la societat, ja que implica un augment de la despesa pública en sanitat i serveis socials.

Responsabilitat individual davant la dependència

La responsabilitat individual davant la dependència és crucial per assegurar el benestar personal i familiar:

- **Informar-se sobre la dependència:** és fonamental conèixer els diferents tipus de dependència, les causes, les conseqüències i els recursos disponibles per afrontar-la.
- **Anticipar-se i planificar:** és important començar a planificar des d'una edat jove, considerant aspectes com la salut física i mental, l'economia personal, la vida familiar i l'entorn social.
- **Adoptar un estil de vida saludable:** mantenir una vida activa, una alimentació sana i realitzar controls mèdics periòdics són mesures importants per prevenir la dependència o retardar la seva aparició.

Històries reals de dependència: ictus

“El Carles era un home independent i vital que sempre havia cuidat molt de la seva salut. Però, un dia, va patir un ictus que el va deixar en una cadira de rodes.

Al principi, el Carles va rebutjar la seva nova realitat i es va enfonsar en la depressió. Però, gràcies al suport de la seva família i amics, va aconseguir superar el seu dolor i adaptar-se a la seva nova situació.

El Carles va aprendre a viure amb la seva discapacitat i va continuar gaudint de la vida al màxim. Va convertir-se en un exemple de superació per a tots els que el coneixien“.

Històries reals de dependència: Alzheimer

"El meu pare pateix Alzheimer des de fa uns anys. La malaltia ha anat progressant i cada vegada necessita més ajuda per a les activitats bàsiques del dia a dia.

Hem contractat una cuidadora per a les hores que no podem estar amb ell, però això suposa un gran cost econòmic per a la nostra família.

A més a més, la malaltia del meu pare ha creat molta tensió familiar, ja que no tots estem d'acord en com afrontar la situació. Ens sentim molt tristos i impotents davant d'aquesta malaltia tan cruel".

Històries reals de dependència: accident de trànsit

"La meva dona va patir un accident de cotxe que la va deixar paraplègica.

Ha estat un procés molt dur per a tots dos, però hem après a adaptar-nos a la nova situació. Hem hagut de fer molts canvis a la nostra casa per fer-la accessible i hem buscat ajuda per a les tasques domèstiques.

A més a més, hem hagut d'afrontar els costos econòmics de la rehabilitació i l'adaptació de la nostra llar. Tot i les dificultats que hem patit, estem units i ens donem suport mútuament. Sabem que hem de tirar endavant junts".

Històries realistes de dependència: malaltia degenerativa

"El meu pare va patir una malaltia degenerativa que el va deixar en una situació de dependència total. La meua mare i jo vam decidir cuidar-lo a casa, però aviat vam veure que era una tasca molt difícil que requeria molta dedicació i atenció. A més, els costos de la medicació, la fisioteràpia i els materials d'adaptació de la llar eren molt elevats.

Vam intentar buscar ajuda pública, però els tràmits eren molt lents i complicats, i les ajudes que vam obtenir eren insuficients. Finalment, vam haver de demanar un préstec per poder pagar la cura del meu pare. Això va suposar una gran càrrega econòmica per a la nostra família, ja que a més a més de pagar el préstec, havíem de fer front a les despeses quotidianes".

Conceptes claus i algunes dades

Dependència física

La dependència física és la necessitat d'ajuda per realitzar les activitats bàsiques de la vida diària (ABVD), com ara:

- Vestir-se
- Banyar-se
- Moure's
- Menjar
- Anar al lavabo

Aquest tipus de dependència pot ser causada per una varietat de factors, com ara:

- Discapacitats físiques
- Malalties cròniques
- Edat avançada

Dependència psíquica

La dependència psíquica és la necessitat d'ajuda per realitzar tasques cognitives i emocionals, com ara:

- Prendre decisions
- Planificar
- Organitzar-se
- Controlar les emocions

Aquest tipus de dependència pot ser causada per una varietat de factors, com ara:

- Malalties mentals
- Discapacitats intel·lectuals
- Traumatisme

Dependència sensorial

La dependència sensorial és la necessitat d'ajuda per percebre el món al voltant, com ara:

- Veure
- Sentir
- Olorar
- Tastar

Aquest tipus de dependència pot ser causada per una varietat de factors, com ara:

- Ceguera
- Sordesa
- Pèrdua de la sensibilitat

Dependència cognitiva

La dependència cognitiva és la necessitat d'ajuda per pensar i recordar, com ara:

- Orientar-se
- Concentrar-se
- Aprendre
- Memoritzar

Aquest tipus de dependència pot ser causada per una varietat de factors, com ara:

- Demència
- Alzheimer
- Traumatisme cerebral

Graus i nivells de dependència

Grau	Nom	Definició	Nivell	Punts BVD
Sense grau	---	Dependència lleugera o autonomia	---	24 o menys
Grau I	Dependència Moderada	Ajut almenys un cop al dia	Nivell 1	25-39
			Nivell 2	40-49
Grau II	Dependència Severa	Ajut dos o tres cops al dia	Nivell 1	50-64
			Nivell 2	65-74
Grau III	Gran Dependència	Necessita el recolzament continu d'una altra persona	Nivell 1	75-89
			Nivell 2	90-100

BVD: Barem Valoració Dependència.

Exemple de tasques i activitats que es valoren en BVD

BVD

BAREMO DE VALORACIÓN DE LA DEPENDENCIA

Aplicables sólo en situaciones de personas con discapacidad intelectual o enfermedad mental o con deficiencia en la capacidad perceptivo-cognitiva

TOMAR DECISIONES

Actividades de autocuidado
Actividades de movilidad
Tareas domésticas
Interacciones interpersonales
Usar y gestionar el dinero
Uso de servicios a disposición del público

COMER Y BEBER

Emplear nutrición y/o hidratación artificial
Abrir botellas y latas
Cortar o partir la carne en trozos
Usar cubiertos para llevar la comida a la boca
Sujetar el recipiente de bebida
Acercarse el recipiente de bebida a la boca
Sorber las bebidas

REGULACIÓN DE LA MICCIÓN/DEFECACIÓN

Acudir a un lugar adecuado
Manipular la ropa
Adoptar y abandonar la postura adecuada
Limpiarse
Continencia micción
Continencia defecación

LAVARSE

Lavarse las manos
Lavarse la cara
Lavarse la parte inferior del cuerpo
Lavarse la parte superior del cuerpo

OTROS CUIDADOS CORPORALES

Peinarse
Cortarse las uñas
Lavarse el pelo
Lavarse los dientes

VESTIRSE

Calzarse
Abrocharse botones
Vestirse prendas de la parte inferior del cuerpo
Vestirse prendas de la parte superior del cuerpo

MANTENIMIENTO DE LA SALUD

Aplicarse medidas terapéuticas recomendadas
Evitar riesgos dentro del domicilio
Evitar riesgos fuera del domicilio
Pedir ayuda ante una urgencia

TRANSFERENCIAS CORPORALES

Sentarse
Tumbarse
Ponerse de pie
Transferir mientras sentado
Transferir mientras acostado

DESPLAZARSE DENTRO DEL HOGAR

Desplazamientos vinculados al autocuidado
Desplazamientos no vinculados al autocuidado
Accede a todos los elementos comunes de las habitaciones
Accede a todas las estancias comunes de la vivienda en la que reside

DESPLAZARSE FUERA DEL HOGAR

Acceso al exterior
Desplazamiento alrededor del edificio
Desplazamiento cercano
Desplazamiento lejano
Utilización de medios de transporte

REALIZAR TAREAS DOMÉSTICAS

Preparar comidas
Hacer la compra
Limpiar y cuidar de la vivienda
Lavar y cuidar la ropa

Dades de mortalitat per CCAA en llistes d'espera de la Dependència

Des de 01/12/2022 fins a 31/05/2023

Fins a 130 persones moren al dia en les llistes d'espera de la dependència.

Catalunya té quasi 100.000 dependents en llistes d'espera.

A Catalunya, el temps mig per a tramitar la prestació de dependència supera l'any.

Les ajudes a la dependència no arriben a temps i quan arriben són insuficients.

Diciembre 2022- mayo 2023	Fallecidos en lista de espera	Fallecidos en "limbo de la dependencia"	Fallecidos pendientes de valorar
TOTAL, ESPAÑA	22.311	11.900	10.411
Andalucía	5.304	2.107	3.197
Aragón	534	139	395
Asturias, Principado de	714	260	454
Balears, Illes	606	260	346
Canarias	1.282	481	801
Cantabria	110	77	33
Castilla y León	525	14	511
Castilla - La Mancha	698	304	394
Cataluña	6.759	4.664	2.095
Comunitat Valenciana	1.813	686	1.127
Extremadura	764	499	265
Galicia	260	171	89
Madrid, Comunidad de	625	609	16
Murcia, Región de	729	339	390
Navarra, C. Foral de	61	58	3
País Vasco	1.346	1.085	261
Rioja, La	153	133	20
Ceuta y Melilla	28	14	14

El cost mig d'una residència a Espanya és de 1.830 €

Any 2022

El cost d'una residència depèn de:

- La ubicació.
- Serveis.
- Instal·lacions.
- Grau de dependència i necessitats del resident.

Segons l'INE, la xifra d'adults dependents ha augmentat un 40% durant els darrers 20 anys. Això suposa una cinquena part de tota la població espanyola.

	Preu baix	Preu mig	Preu alt
Andalusia	1.150	1.951	3.000
Aragó	800	1.514	2.500
Astúries	1.100	1.654	2.700
Canàries	1.566	1.680	2.350
Cantabria	1.000	1.805	2.650
Castella La Manxa	995	1.112	1.900
Castella i Lleó	700	1.454	1.994
Catalunya	1.050	1.884	3.000
Extremadura	2.000	1.275	1.650
Galícia	985	1.739	2.490
Illes Balears	900	1.700	2.500
La Rioja	1.970	2.086	3.000
Madrid	1.700	1.792	2.800
Murcia	1.820	2.384	1.980
Navarra	1.336	2.643	3.794
País Basc	1.800	2.643	3.794
Comunitat Valenciana	1.000	1.616	2.700

Font: Gransliving.

Ajuts públics a la dependència

Ajuts de la llei de dependència

La **lleï de dependència** regula el pagament d'ajuts.

Els ajuts a la dependència se sol·liciten **presencialment** o per **Internet**, i els serveis socials valoren el grau de dependència (grau I, II o III).

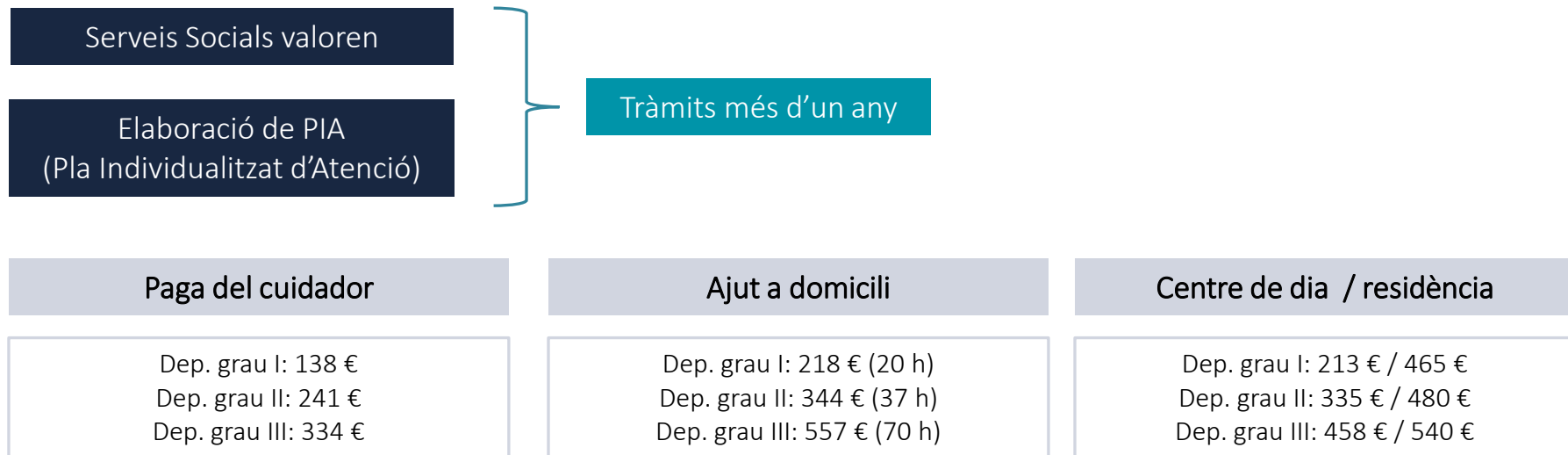
Els serveis socials fan un PIA (Pla Individualitzat d'Atenció), en què es detalla la prestació econòmica o servei que correspon.

La llei de dependència ofereix una sèrie de prestacions econòmiques que inclouen:

1. Ajuts per a familiars cuidadors/es.
2. Per contractar cuidadors/es de persones dependents com un servei professional.
3. A través d'un centre especialitzat.

Imports dels ajuts econòmics a la dependència

(mitges estatals per mes, any 2022)

Com sol·licitar els ajuts?

Sol·licitar el reconeixement del grau de dependència:

1. S'ha d'anar a un centre d'atenció primària o als serveis socials municipals.
2. Cal comptar amb un informe que acrediti el grau de dependència. Aquest informe l'elabora el Servei de Valoració de la Dependència tenint en compte:
  - Els informes de salut.
  - La visita al domicili.
  - Una entrevista amb la persona dependent.

Més endavant, si la seva situació canvia, pot demanar una revisió sobre aquest grau.

Soluciones econòmiques a la dependència

Solucions econòmiques a la dependència

Ajuts públics

Hipoteca
inversa

Habitatge
invers

Lloguer per a
finançar

Asseg. de
dependència

Hipoteca inversa

L'entitat financera entrega al propietari una quantitat de diners que pot ser única o en forma de renda mensual.

El préstec s'amortitza amb el valor de l'habitatge. A diferència de les hipoteques tradicionals, el propietari/ària no ha de pagar quotes mensuals.

Els interessos i els costos associats al préstec es van acumulant al capital del préstec i es paguen al venciment d'aquest, que pot ser en la defunció del titular o quan aquest/a deixi d'ocupar l'habitatge habitualment.

- Requisits.
- Avantatges.
- Inconvenients.

Habitatge invers

L'habitatge invers és un producte que permet monetitzar l'estalvi en habitatge de les persones grans mitjançant la seva venda i, alhora, la signatura d'un contracte de lloguer vitalici perquè romanguin a l'habitatge de manera indefinida.

- Requisits
- Avantatges
- Inconvenients

Llogar per a finançar

Es basa en el lloguer de l'habitatge.

La família sempre manté la propietat, sense hipoteques ni avals sobre l'habitatge.

L'entitat paga mensualment una renda al propietari/ària de l'habitatge que continua vivint en ell.

Les aportacions pactades poden ser de fins al doble del lloguer, i estan garantides durant tota l'operació.

Si l'habitatge requereix reformes, s'inclouen en el programa.

En qualsevol moment es pot cancel·lar sense cost, únicament amortitzant l'import del deute pendent.

- Requisits
- Avantatges
- Inconvenients

Assegurança de dependència

	Dependència Severa	Gran Dependència
Contingència coberta	Dependència severa	Gran dependència
Fi cobertura	No n'hi ha → cobertura vitalícia	No n'hi ha → cobertura vitalícia
Pagament prestació	Renda mensual constant	Renda mensual constant
Durada de la renda	5 anys	Vitalícia
Edats subscripció	Inicial: 20 anys a 66 anys Ampliacions: 20 anys a 66 anys	Inicial: 20 anys a 66 anys Ampliacions: 20 anys a 75 anys
Prima	Constant En funció de l'edat en moment de subscripció	

Exemple assegurança de dependència

Persona amb cobertura **Gran Dependència per import**

i **Dependència Severa per import**

Eines per a la planificació de la dependència

Eines de planificació de la dependència

Asseg. de dependència

Pla de Previsió Social

Testament vital

Poders preventius

Gràcies

Via Laietana 39, 2n
08003 Barcelona
932 954 300
662 991 085
correu@mutua-enginyers.com
www.mutua-enginyers.com

ADVERTÈNCIA IMPORTANT

Aquesta presentació ha estat preparada per La Mutualitat dels Enginyers exclusivament per a la Jornada “El repte de preparar-nos per a la dependència”, organitzada per la Comissió de Jubilats dels EIC, del dia 06/02/2024, destinada als seus membres.

Els continguts de la presentació tenen una finalitat merament il·lustrativa i d'orientació general, de forma esquemàtica. No són ni s'han de considerar en cap cas assessorament jurídic, financer, fiscal, ni opinió legal sobre la matèria.

La Mútua dels Enginyers no assumeix cap responsabilitat sobre un eventual us inadequat d'aquesta presentació, que no s'ajusti a la seva finalitat.

Cap dels continguts d'aquesta presentació pot ser copiat, fotocopiats, duplicat o reproduït en cap manera, forma o mitjà, i no és admissible la seva cita ni la seva transmissió o redistribució a tercers, més enllà dels assistents a la jornada, sense el consentiment per escrit de La Mútua dels Enginyers.